

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiune

„BISERICA și ȘCOLA.”

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Nrul 1942/1900.

Diracțiunei seminariale.

Cu măhnire am observat din actele consistoriale relațiunile încordate dintre învățatorime și preoțime, relațiuni, cari ne inspiră serioase îngrijiri de soartea vieții sociale din Biserica viuă, asupra căreia inevitabil se revarsă spiritul discordiei dintre preoți și învățatori.

Ușurința, cu carea recurg unii învățatori de ai nostri, mai ales din generațiunea tină, la ingerința statului în afacerile școlare, înainte de a cere sana-rea pretinselor rele dela noi, ori a aștepta cu răbdare sanarea din partea noastră; iar de alta parte, tot mai ales la generațiunea tină tonul animos și lipsit de datornica reverința față de statul preoțesc și autoritățile bisericești: — ne impun datoria de a atrage atențiunea Onoratului Corp profesoral asupra acestor triste aparențe în mult iubitul nostru corp învățătoresc, căruia am încredințat instrucțiunea și educațiunea sufletelor celor scumpe ale Bisericii.

Faptul, că aceste fatale apariții se ivesc mai ales la generațiunea tină și imediat după eșirea din institutul nostru pedagogico-teologic, reclamă o deosebită atențiune din partea Corpului profesoral și datoria de a cultiva în elevi cu deosebită staruință sentimentul recunoștinței față de jertfele, ce se aduc pentru dănsii din partea Diecesei prin îngrijirea de calificarea lor pentru cariera, căreia s'au dedicat, întocmai precum și cultivarea adheșiunii la așezămintele noastre bisericești și a venerațiunei fețelor bisericești, precum și a cunoștinței datorințelor de o potrivă cu cunoștința drepturilor.

În institutul pedagogico-teologic are să se deie prin educațiune timbrul armoniei între statul preoțesc și învățătoresc, care armonie și conștiință de unitate să fie buzola activității preoțime și învățatorime în măreața misiune culturală religioasă, ce o implinesc în viața publică.

Când va aduce Onorata Direcțiune la cunoștința Corpului profesoral aceasta îndatorire de a cultiva spiritul bisericesc în elevi, va ispiti totodată eventualul isvor al relelor indicate și va face raport, ca să luăm riguroase măsuri pentru estirparea răului, căci zilele grele sunt.

Arad, 2/15 Martie 1900,

Iosif Goldis, m. p.
episcop.

Prectul și societatea.

Sunt petreceri, cari după natura lor, n'au nimic de defăimător în ele. Privite însă după loc și după pozițiunea socială a persoanei, niște asemenea petreceri devin într'adevăr defăimătoare. Așa, de exemplu, sunt teatre, sunt baluri, sunt nunți și alte feliuri de petreceri, cari relativ se deosebesc după loc și după diversele condițiuni sociale ale persoanelor, ce le frecventează. Astfel putem zice, că sunt persoane, cari după condițiunea lor socială nu le șeade bine a se afla în toate feliurile de baluri, sau a petrece în același mod cu toți câți petrec la o nuntă, căci demnitatea personală a lor ar pierde într'un loc oare-care de petrecere, s'ar defaima, pe când într'un alt loc potrivit caracterului lor aceasta n'ar suferi moralmente nimic.

Tot așa putem zice, că dacă unei persoane de oare-care condițiune socială, 'i-este permis a se purta în casa și în curtea sa într'un chip oare-care, apoi pe stradă nu-'și poate permite tot aceeași purtare fără a nu atrage asupra și priviri defăimătoare. Buna cuviință este o lege, care obligă pe fie-care a nu se purta altfel, decât conform condițiunei sale sociale, a nu-'și alege locuri de petrecere, în cari nu-'i șeade bine, și a nu eși din cercul, în care il reclamă pozițiunea sa și buna cuviință.

Reflecșiunile noastre se adresează cu deosebire preoților tineri, cari, înainte de a fi oameni ce nu se

pot desbrăca de plăceri, sunt preoți, adeca oameni de o condițiune socială destinsă, și cari atrag asupra-le, în tot momentul și la ori-ce mișcare, privirile tuturor. „Aceia, cari șed în locul înalt al sacerdotiului, zice S. Chrisostom, sunt punctul de țintire; ei ori cât de puțin ar uita unde se găesc, cele mai mici slăbiciuni ale lor sunt privite ca mari crime.“

Preotul român este într'adevăr în legături familiare cu societatea, și impregiurările îl trag la unele petreceri mai cu samă la nunți, sau ca părinte, sau ca frate sau ca amic. Buna-cuviința, în care trebuie să-l țină pozițiunea sa de preot, când se află într'o asemenea impregiurare, nu-'i refuză și nici nu-i contestă simțământul de participare la asemenea petrecere în cercul familiei sale, dar nici nu-'i îngăduie a se lăsa la petrecere așa, cum îi este permis ori-cărei persoane ordinare. Din nefericire, între preoți se găsesse unii, cari făcând abstracție de prestigiul stărei lor de preoți, și prin urmare de prestigiul lor de persoane distinse în societate, interpretează „spiritul timpului“ așa, cum li-se pare a justifica atitudinea lor prea lumească, când se găesc necesar în cercul unor asemenea petreceri.

Într'adevăr „spiritul timpului“ de azi nu mai este spiritul timpului de ieri. În trecut societatea noastră, mai puțin dezvoltată ca azi, prea puțin sau mai nici decum nu se scandalisa, când vedea pe un preot în cercul unei petreceri, pe aceeași linie cu ceilalți, încât preotul dacă sucumba fizicește, nu se defăima moralicește; la petrecere el nu era piatra de scandal, ci era dela început până la sfârșit tot „popa nostru“ „taica părinte!“ Astăzi nu este așa; pe când societatea te pretinde desbrăcat de ori-ce ipocrisie, de ori ce fariseism, nu-'ți iartă dedarea cu dânsa la același mod de petrecere; ea se scandalizează imediat, te inferează cu ferul disprețului, și tocmai când, ca preot tiner, te crezi că ești om al timpului, societatea cercului în care te-ai aflat și te-ai petrecut, îți aruncă în față prietenește risul și apoi disprețul.

Nu prejudecăm, că preoții tineri nu sunt destul de luminați pentru-ca să înțeleagă, că misiunea lor îi distinge atât de mult în fața societății încât cel mai neînsemnat act, în aparență nedefăimător pentru o persoană de altă condițiune, îi pune și mai mult la privirea și critica publicului. Dar tocmai pentru aceasta, când ni se relatează fapte, cari atind prestigiul și respectul persoanei lor, ne arătăm prieteni mult mai buni și mai binevoitori, ca să le spunem, ceea ce apostolul Pavel spunea lui Timotein și Tit: „Vedeți! tinerețile voastre nimeni să nu le defaime, ci faceți-vă pildă credincioșilor cu cuvântul, cu petrecerea, cu dragostea, cu duchul, cu credința, cu curăția.“ (I. Tim. 4. 12.) Dacă fie-care om, de ori-ce condițiune, își poate zice: „toa e îmi sunt libere“, apoi omul cu conștiința de demnitatea sa personală și socială, și de chemarea sau misiunea sa în cercul social, — preotul mai cu seamă, știe că „nu toate îi folosesc.“

Linia de purtare a fie-cărui om ca persoană socială este însemnată de legile morale și sociale; pentru preot însă linia de purtare este însemnată de însăși pozițiunea sa, de misiunea sa înaltă, și prin urmare este cel mai obligat a observa cea mai strictă bună-cuviință în cercul societății, și a nu da niciodată loc defăimării, care îl degradă. Fără a mai cita prescripțiunile disciplinare cuprinse în sfințele canoane, credem destul a sfătui pe preoții tineri: să impune purtării lor, în viața socială, seriositatea moravurilor și gravitatea caracterului preoțesc, pentru ca „tinerețele lor nime să nu le defaime.“

PREDICĂ

la Duminica a V. a sf. și marelui post.

„Nu știți ce cereți.“
Marcu 10, 33.

Aceste cuvinte a zis Iisus Christos lui Iacob și lui Ioan, când ei, ocupați de cugetarea despre împărăția pământească, îl rugau ca, când El va ședea pe scaunul împărăției, să pue pe unul d'-a dreapta și pe altul d'-a stânga sa. Poate, că această cerere s'-o fi făcut ei și din multa iubire ce aveau către Învățătorul lor, dorind ca să nu fie alții mai aproape de El. Dar cererea lor nu și-a avut locul și timpul, fiindcă a fost făcută atunci, când Cerescul Învățător se gătia, nu pentru suirea pe scaunul împărătesc, ci pentru suirea Sa pe Cruce; atunci, când îl astepta, nu mărirea și cinstea lumii acesteia, ci nebagarea în samă și rușinoasa moarte. Și, iată! pentru ce le-a răspuns lor: nu știți ce cereți. Tot una, ca și când le-ar fi zis: este oare timpul acum de a mai gândi despre mărirea lumii acesteia? Iată ne suim la Ierusalim și Fiul omului, care acum este cu voi, curând se va preda în mâinile vrășmașilor sei; și 'l vor osândi la moarte, și-'l vor batjocuri, și-'l vor scuipa, și-'l vor bate, și-'l vor omori pe el. (Marc. 10, 33, 34.) Eu n'-am venit pentru aceasta în lume, ca să-mi slugiască Mie: „împărăția Mea nu este dintr'această lume“ Eu am venit în lume pentru aceea, ca să slugesc altora „și să-'mi pun sufletul Meu pentru mântuirea multora. „Curând Eu voi fi înălțat pe Cruce; curând prin rușinea Crucii acesteia va fi nimicimă mărirea lumii acesteia, iar voi mă rugați să vă dau aceasta mărire? „Nu știți ce cereți.“!

Intr'adevăr toți, și aceasta în deobște, câți sunt ocupați de mărirea pământească nu știu ce caută, ce doresc și ce cer. Punând toată fericirea lor în foloasele pământești, ei nu știu, cât de amăgitoare este această fericire; ei nu știu, că vecinica fericire se agonisește pe calea Crucii și a lăpădării de sine; sau, a zice mai bine, ei știu și cunosc această lume numai pe din afară ei. Orbiți fiind de lustrul cinstei pământești, ei nu voesc să bage în seamă și să înțeleagă că deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciuni. (Esclis. 1, 2.) Fiind-că ce este lumea

aceasta? Ea este o nălucire, o aretare. „Căci chipul lumii acesteia va trece.“

Viața noastră foarte bine se aseamănă cu somnul. Sau mai curând sau mai târziu, acest somn va trece și împreună cu dânsul vor trece și visurile ei; eu înțeleg — toate cinstile pământeste. Citiți, fraților, istoria împărățiilor și a împăraților pământeste! și veți vedea toată deșertăciunea mării pământeste! În deșert se silesc a o vecinici prin bronz și granit, cari sunt tot așa de trecătoare și nestatornice ca și cinstile pământeste. Timpul toate le șterge, toate se prabușesc prin mâna sa puternică. Câte împărății și popoare, câte cetăți și trofee sunt șterse de pre fața pământului! Numai niște triste ruini rămân martori ai acestui adevăr, că toate în lumea aceasta sunt deșerte. Sau mai curând sau mai târziu și despre noi, fraților, vor zice tot aceea ce zicem și vorbim despre înaintașii noștri: au fost și acum nu mai sunt! Sau mai curând sau mai târziu și numele noastre, ca și ale mai multor milioane, cari au trăit mai înainte de noi, se vor uita și nu se vor pomeni mai mult. Sau mai curând sau mai târziu, pământul acesta și toate câte sunt pre dânsul, vor arde.

Ei bine, fraților! ce este dar toată mărirea lumii acesteia? Este sunetul clopotului, care piere și se pierde pentru auzul nostru; și noi, bieții de noi! căutăm această mărire și toată vieța noastră alergăm după acest fum! Precum neînțeleptii copii aleargă după fluturi, pre atât noi ne silim, cădem și ne sfărâmăm pentru aceea, numai ca să răpim o mărire deșertă! Și bine ar fi, dacă ne-am opri aci cu dorințele noastre; dar ce se întâmplă cu noi? primind alta, noi alergăm după a treia. Și ast-fel dorințele noastre n'-au sfârșit. Iată cum petrecem noi viața noastră! O, cât de mult ne-am fi înspăimântat, dacă ar fi fost cu puțință să descoperim toate acele nenorociri, toate acele neplăceri, pe cari le cercăm omul fălos, alergând după aceste cinsti deșerte! Nu mai vorbesc despre sănătatea, ce 'și-o ruinează, despre timpul prețios, ce 'l pierde numai ca să poată fi mai pre sus decât alții; voi arăta la o împrejurare numai, care nu poate fi ascunsă nici chiar din 'naintea celui fălos; acesta este, fraților, întrecerea, dușmânia, pisma născute din mândrie. În ast-fel de întâmplare mie îmi vine în minte, că de adese ori câinii flămânzi se sfășie unii pre alții pentru un mic oșciur, ce li se aruncă înainte. Oare nu tot așa de adese-ori fac și cei făloși, alergând după niște nume deșerte, lucrând unul contra altuia, ca să le răpească? Deșertăciunile deșertăciunilor, toate sunt deșertăciuni!

O, oameni deșerti! ori-cine ați fi voi, ori din care indemnuri ați pleca voi alergând după mărirea veacului acestuia, și voi, ca și fiul lui Zevedeu, despre cari ați auzit în Evangelia, ce s'a citit astăzi, nu știți ce cereți. Calea, care duce la Împărăția Cerurilor, nu este ca calea cea largă a mării pământeste, ci calea cea strîmtă a Crucii și a lăpădării de sine. În deșert vă îngrijiți despre multe. Una numai este

de trebuință. Căutați mai întâiu Împărăția lui D-zeu și dreptatea lui, și toate cele-lalte se vor adăoga vouă. (Mat. 6, 33.) Cugetați mai mult despre cele vecinice; iar cele vremelnice părăsiți-le. N'-alergați după fală; ci vă siliți, ca cinstea și mărirea să vie după voi. Pre cât mai mică va fi sarcina cinstilor puse asupra voastră, pe atât vă va fi mai lesne să mergeți întru Împărăția lui D-zeu. Fericiți cei săraci cu duhul, că acelora este Împărăția cerului. Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul. Fericiți cei goniți pentru dreptate, că acelora este Împărăția Cerurilor. Fericiți veți fi când oamenii vă vor goni, vă vor prigoni, și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind pentru mine. Bucurați-vă și săltați într'-acea-zi, căci plata voastră multă este în Ceruri. (Mat. 5, 3—13.)

Fraților! Cel puțin într'-aceste zile, în zilele aducerii aminte despre patimile Domnului, să ne silim ca nu care cum-va asemenă lui Iacob și Ioan să le defăimăm prin gândirea la deșarta mărire a lumii acesteia. Să ne rădicăm, fraților, dacă nu cu trupul, apoi cel puțin cu mintea noastră pre Cruce, și să privim de acolo la deșertăciunea lumii aceștia, la deșertăciunea plăcerilor ei! Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Christos, cel ce vine la patima cea de bună voe pentru mântuirea noastră, să bine voească a ne povățui pe calea ce duce la Împărăția Cerului! Amin!

Cine să propună religiunea în școala poporală?

Cu chestia propunerii religiunii în școala poporală, de ani de a rîndul se ocupă cei chemați sau cei interesați.

Mai înainte de a răspunde, că cine să propună religiunea în școala poporală, am aflat de bine a face câteva premisă, din cari va eși conclusia evidentă, că cine are să propună religiunea în școala poporală: preotul sau învățătorul?

Marele dascăl Pestalozzi, în institutul seu dela Neuhoft, 'și-a fost grupat în jurul său o mulțime de copii orfani și fără nici o cultură. Pe lângă cunoștințele teoretice, ce le propunea acest dascăl, îi mai pune pe elevii săi să lucre afară la câmp. Teoria o îmbina cu praxa. Nici că s'-ar putea altcum. Cine dintre noi nu știe că „practica fără teorie e oarbă, iar teoria fără practică e ca roata fără osie.“! Pestalozzi, când esplica elevilor d. e. despre un pom și voia ca prin pomul acela să demonstre esistență și bunătatea lui D-zeu, prin întrebări chatichetice ori euristice 'l conducea pe elev, până ce afla, ceea ce doria.

Teoria, dacă nu va fi imbinată cu praxa, va face din copil un semidoct, bigot ba chiar și ateist. Aceasta se întâmplă așa, că umplându-'i capul elevului cu fel și fel de regule și istorii, fără a pune

temeiu pe dezvoltarea sentimentelor, el sermanul nu-și va ști da seamă, că de ce trebuie să facă așa și nu altcum? Dar știind elevul, că a învățat multe, se naște în el impulsul de a-și aplica știința.

Profesorul Georgia Borgovan într-un op al său zice: Învățământul e asemenea unei clădiri. Precum cel ce-și face casă are să se îngrijască, ca să-i pună fundament solid: așa recerința principală și pentru învățământul școlastic este, că îndată la început să începă a clădi pe temelie sigură. Dacă lipsește fundamentului tăria și statornicia, nu poate avea durată sigură nici partea d'-asupra a edificiului. Dacă lipsesc condițiile preliminare pentru câștigarea cunoștințelor și însușirea dexterităților, acestea planează în aer, spiritul nu-și le poate asimila, nu le poate apercipia, în urmare nici nu-i pot servi de nutremânt priincios, întăritor.

În urmare învățământul numai atunci va arăta rezultate reale adevărate, dacă dela început îi vom pune basă solidă. Basă solidă vom pune învățământului atunci, când pe copilașii concrezuți nouă spre a-i educa, îi vom face să se cunoască cine sunt ei, și pentru ce au să învețe? „Nosce te ipsum.“ După ce se vor cunoște ei, să-i scoatem sub cercul liber și să-i facem să admire fenomenele mărețe a le naturii, de unde apoi vor cunoaște pe cel atot înțelept, carele a așezat toate în cea mai bună regulă. Îi va învăța învățătorul pe elevi, că ce însemnătate are fiecare lucru, ce l-a creat bunul D-zeu, și de aici apoi va urma, că elevii singuri vor admira bunătatea și înțelepciunea lui D-zeu. Toate acestea se pot face numai prin intuițiuni.

Să ne dăm deci bine seamă, că oare nu va suferi educațiunea nici o scădere prin aceea, că catechisațiunea va fi luată dela învățători și dată preoților?

Învătorul, prin intuițiune, le împărtășește micilor copilași fel și fel de cunoștințe. Intuind învățătorul cu elevii un obiect oare-carele, numai decât din acel obiect scoate și învățătura morală, adică din obiectul real face și religiune. Când cetește vr'-o piesă din legendar, numai decât scoate din ea învățătura morală și aceasta învățătură morală o și imbină cu altă învățătură morală din biblie, adică asociază ideile apercipitive cu celea câștigate la moment. Această asociare are influință nedisputabilă asupra sensurilor, prin urmare contribuie la cultivarea inimii și nobilitarea sufletului. Când învățătorul propune din fizică despre gravitațiune, nașterea vântului, formarea negurei, despre rouă, brumă, ploae, neauă, fulger și tunet; apoi din geografie despre învîrtirea pământului în jurul osiei sale și a soarelui, în urma căroră să naște ziua, noaptea și celea 4 anotimpuri — oare, nu va putea explica aici despre esistența, bunătatea și înțelepciunea lui D-zeu? Va să zică, învățătorul diligent toată teoria o împreună cu praesa, căci știe, că numai așa putem contribui la cultivarea inimii și nobilitarea sufletului. Învățătorul adică, din

toate studiile face basă la propunerea religiunii. Și, oare, cine e chemat a propune toate studiile în școala poporală, preotul sau învățătorul? Răspunsul e, că învățătorul.

Nu voesc să trag la îndoială că preoții nu ar ști propune religiunea în școala poporală. Departe să fie gândul acesta dela mine; dar noi ca învățători confesionali, trebuie să ne dăm bine seama, că oare nu vom strica bisericii prin aceea, că ne vom subtrage dela propunerea religiunii? și oare, dacă nu vom propune noi religiunea, mai puté-ne vom numi învățători confesionali?

Un distins coleg de al nostru în timpul mai din urmă într'o disertațiune a D-sale, din care a scos conclusia, că religiunea în școala poporală ar trebui să o propună preotul, zice într-un loc, unde vorbește despre școalele din trecut: „Bisericile și mănăstirile, cari susțineau școale, erau înzestrate cu averi mari, preoții respective învățătorii erau îndestulți cu soarta și, neconturbați de grigile lumii, puteau scruta secretele naturii cu pasiune și interes“ apoi, „studiul lor era natura, carea-i distrăgea cu plăcerile sale.“

E drept, că așa a fost; dar dacă prin aceasta voim a demonstra că ar fi bine, ca preotul să propună religiunea, atunci trebuie să fim mai scrupuloși, trebuie să căutăm, că oare bisericile noastre sunt înzestrate cu așa averi mari, din cari să poată susține preoții, ca să fie neconturbați de grigile lumii? Azi bisericile noastre nu sunt mănăstiri, iar preoții nostri nu sunt călugări. Preoțimea noastră are să lupte contra multor necazuri, căci averea ei stă în sesiunea parochială, a cărei economie trebuie să o supravegheze însuși, dacă voește să-și scoată neștirbit usufructul muncii sale. Supravegheerea economiei nu-i dă timp preotului de a să ocupa și cu școala. Preotul de azi nu dispune de timp, ca să scruteze secretele naturii și să le aplice în școală; și din motivul, că de multe-ori îl împedecă funcțiunile oficioase, ce cad în cadrul preoției. De aici rezultă deci, că noi am strica mult bisericii noastre, dacă am abandona propunerea religiunii. — În anii din urmă, ca comisar de esamene, mi-s'a dat ocaziunea de a esperia, care experiență m'-a convins, că religiunea în școalele noastre poporale e infiltrată în inima elevilor mai mult ca ori-care alt studiu. Chiar acel stimabil coleg afirmă în disertațiunea sa, că „jumătate din esamene e religiune.“ Aceasta argumentează, că învățătorului confesional de astăzi îi este legată la inimă fala de învățător confesional. Tot acel coleg disertant zice, că un pedagog contimporan a zis: „Eu sum școala.“ Dar dacă religiunea nu o va propune învățătorul mai puté-va zice: „Eu sum învățătorul confesional?“ Nu va puté zice, căci eu afirm, și cu mine cred că vor afirma și alții, că sub școală confesională nu înțelegem numai aceea școală, pe care o susține confesiunea ei, sub școală confesională înțelegem aceea școală, carea învață pe

copii, că ce e confesiunea. Și dacă noi învățătorii vom învăța pe copii, că ce e confesiunea, atunci cu drept cuvânt vom pute zice: „Eu sum învățătorul confesional.“

Zice încă Dl disertant, că „Biruința Prusiei contra Franciei încă este atribuită învățătorilor.“ Aici zic eu: Oare, nu sâmul sfintei Cruci a făcut, ca Constantin cel mare să învingă pe Maxentie? Crucea e simbolul confesiunii noastre, deci și învingerile în resboae, atunci vor pute fi atribuite chiar învățătorilor, dacă ei vor fi confesionali.

Să nu uităm și aceea, că dacă religiunea ar fi luată dela învățători, atunci mulți ar eschide învățăturile morale, estrase din lecturi și cari formează basa religiunei.

Ajungând deci la conclusia, că toate studiile, ce se propun în școala poporală, sunt studii auxiliare religiunei; că ocupațiunile și funcțiunile oficiose, ce cad în cadrul preoției, în propunerea religiunei prin preot ar pune numai o stavilă învățământului educativ; ear de altă parte, ca să ne putem mândri cu numele de învățător confesional, conchid cu aceea, că: învățătorul să propună și mai departe religiunea în școala poporală.

Demetriu Boariu,
inv. în Nadab.

Dela academia română.

Luni, 13 Martie, la ora 1½, după amiază, M. S. Regele, însoțit de A. S. R. Principele Moștenitor, a mers la Academia Română, unde a presidat ședința de deschidere a sesiunii ordinare anuale, cu care prilej Majestatea Sa a făcut danie bibliotecii sale un manuscript inedit, din timpul domniei lui Alesandru Ipsilante în Moldova, manuscript scris de abatele Comite d'Hauterive.

La sosire, Majestatea Sa a fost primit de d. ministru al instrucțiunii publice și cultelor, de d. P. Poni, președintele Academiei, d'împreună cu d. secretar permanent al acelui înalt institut de cultură și de întregul său biuro, și de asemenea de d. prefect al poliției Capitalei.

Regele, intrând în sala de ședințe, fu salutat cu respect și iubire de către membrii Academiei și de numerosul public, venit a asculta atât cuvântările de deschidere cât și discursul de recepțiune al Prea Sântției Sale, Episcopul Popea al Caransebeșului și discursul răspuns, rostit de d. D. A. Sturdza secretar general al înaltului institut.

Majestatea Sa, deschizând ședința, d. președinte dădu citire următoarei cuvântări:

Sire!

De la începutul glorioasei Voastre „Domnii ați luat sub înalta Voastră protecțiune Academia Română.

Făcându-ne marea onoare de a primi să fiți președintele acestei instituțiuni, Majestatea Voastră nu ați încetat, în timp de mai bine de 30 de ani, de a veghea asupra lucrărilor ei, de a o lumina prin cuvintele Voastre pline de înțelepciune și de prevedere, de a-i arăta calea, pe care trebuie să o urmeze, și scopul pe care trebuie să-l atingă, de a o ajuta și îmbărbăta în îndeplinirea misiunii sale.

Opera măreață a întemeierii Statului român, ce ați desăvârșit, Sire, ați complectat-o, lucrând necontent și la cultura națiunii.

Progresele științei, și înainte de toate, istoria patriei și dezvoltarea limbii, cari singure sunt în stare să dea unui popor putere și viață, au format constanta Voastră preocupățiune.

Plină de admirațiune pentru tot ce ați făcut pentru neamul românesc, Academia Vă este profund recunoscătoare, că ați bine-voit să luați parte și anul acesta, împreună cu Alteța Sa Regală Principele României, la lucrările sale, și să presidați această ședință solemnă, în care ea primește în sinul său pe P. S. S. Episcopul Caransebeșului, care ne va aminti viața și faptele Mitropolitului Șaguna, unul dintre cei mai mari păstori ai bisericii românești.

La care Suveranul bine-voi a răspunde:

„Am o deosebită plăcere de a saluta în fie-care an Academia, întrunită în sesiunea sa ordinară și de a putea lua parte la lucrările ei.

Mai înainte de toate doresc a reînoi prin viu graiu mulțumirea Noastră pentru călduroasa adresă de simpatie și de bucurie, ce Ne-ați trimis-o cu prilegiul însănătoșirii prea iubitului Meu strănepot, în care țara vede speranța sa pentru viitor. Această atențiune din partea Domniei Voastre 'Mi-a dovedit din nou: cât de strânse sunt legăturile, ce unesc acest înalt institut de cultură cu Casa Mea.

Necurmatul interes, care Mă însuflețește pentru Academia, M' a îndemnat să urmez tot mai de aproape lucrările sale, mai ales acele, care au de scop a lămurii epocile depărtate ale istoriei noastre naționale prin cercetarea autorilor vechi și a bogatelor izvoare, cari ne dau adevărata icoană a vremurilor trecute și ne arată datinele și moravurile poporului român din veac în veac.

O judecată sigură asupra condițiunilor de trai și de dezvoltare ale unui popor neputându-se dobândi fără o adâncită cunoștință a întregii sale istorii, privesc ca o datorie de a studia cu deamănuntul și trecutul neamului românesc — care se coboară din o așa mândră obârșie — spre a pute înțelege mai bine firea lui și însușirile proprii, cari 'l-au îmboldit pas cu pas, prin greutăți și lupte seculare, spre a-l aduce acolo, unde se află astăzi. Multe documente s'au publicat deja privitoare la istoria țării. În fruntea acestor publicațiuni se află bogata colecțiune a lui Hurmuzaki, acest tesaur de informațiuni sigure și de date certe. Cred însă, că fie-care document nou, chiar de un interes mai puțin obștesc, va fi bine primit de Academia, mai ales când autenticitatea lui va fi pusă afară de ori-ce îndoială. Aceasta Mă îndeamnă a aduce astăzi un manuscript inedit, din timpul domniei lui Alesandru Ipsilanti în Moldova, scris de abatele Comite d'Hauterive. Am primit această carte de la un urmaș al acestei vechi familii din Franța, astăzi ofițer în armata țării sale. Dânsul 'Mi scrie că strămosul său, autorul documentului, care a făcut parte din ordinea „Oratorianilor“ până la izbucnirea revoluției franceze, fusese numit secretar al hospodarului Moldovei la 1785, de către Comitele de Choiseul-Gouffier, ambasadorul Franței la Constantinopole. În lipsa unui agent sau cosnului în principatul Moldovei, Ludovic XVI. găsisse cu cale a numi pe Comitele d'Hauterive în această calitate, cu consimțământul Porții, spre a menține politica hospodarului în sentimente de bună prietenie cu regatul său. Astfel, în timp de 2 ani, Comitele d'Hauterive ține corespondența politică a-lui Ipsilanti, studiază starea socială și administrația Moldovei, și, apoi, înainte de a părăsi postul seu scrie, pentru hospodar, cartea intitulată „Mémoire sur

l'état ancien et actuel de la Moldavie", pe care am plăcere a vi-l aduce în original.

Actualul Comite d'Hauterive adaugă, în scrisoarea ce 'Mi-a adresat-o, că numele strămoșului său, de și încă descifrabil, este aproape șters de pe acest manuscris, rămas până astăzi inedit și de pe care nu există copie.

Pomenirea numelui Comite d'Hauterive o găsim în volumul VII al documentelor lui Hurmuzaki, într-o scrisoare a internunțului baron de Herbert, din 12 Februarie 1785, prin care reprezentantul Austriei pe lângă Poartă recomandă lui Raicevich, consulul său la Iași, pe Comitele d'Hauterive, care se duce acolo ca secretar al noului hospodar al Moldovei. O probă convingătoare de autenticitatea acestui memoriu este faptul, că de La Roquette, în traducțiunea sa în limba franceză, de la 1824, a operei bine cunoscute a lui Wilkinson asupra Moldovei și Valahiei, reproduce textual, în apendice, un capitol întreg din manuscrisul Comitelui d'Hauterive, arătând în precuvântarea sa, că acest capitol 'i-a fost comunicat de autor, membru al institutului Franței, care atunci ocupa la Paris un post însemnat la departamentul afacerilor străine. De La Roquette ne reprezintă pe Comitele d'Hauterive ca un om învățat, bun observator; regretă că nu a putut publica întregul memoriu, și speră, că autorul nu va întârzia a-l da la lumină. Inșă acest manuscris, de a cărui însemnatate vă veți convinge, a rămas până astăzi necunoscut.

Cartea începe cu considerațiuni generale și cu câteva indicațiuni cu privire la obârșia poporului Moldovei și la legăturile sale cu Poarta otomană.

În capitolul II. Comitele d'Hauterive arată bunele însușiri ale țeranului, cu toată greutatea stărei sale sociale, și cu o pătrundere vrednică de mirare, el propune mai multe măsuri mente a ușura traiul său. Asemenea recomandă lui Ipsilanti desrobirea țiganilor.

Considerațiunile asupra agriculturii, comerțului și industriei din capitolul III. sunt și mai surprinzătoare, când ne gândim, că au fost scrise într-o epocă, când știința economică era încă în față sau chiar necunoscută. Unele din măsurile, ce le propune Comitele d'Hauterive, presintă chiar un interes actual.

Capitolul IV. vorbește în termeni măgulitori despre clerul, care prin activitatea și cuvioșia sa dă pilde bune țeranilor. În privința egumenilor monastirilor închinete, cari înștreinează cu învoirea legilor bogății, ce ar trebui să rămână la isvorul lor, Comitele d'Hauterive se rostește înșă foarte aspru, de oare-ce, zice el, acești străini nu desdaunează țara de pagubele însemnate, ce le pricinuesc, nici prin pilda virtuței. El îndrăsește până a propune hospodarului înlocuirea lor prin egumeni moldoveni.

Cele din urmă două capitole, V. și VI. conțin sfaturi înțelepte către Principele și către boeri, în cari se contopesc observațiunile sale pătrunzătoare și însuflețite de o dragoste vedită pentru țara și poporul Moldovei.

Memoriul lui d'Hauterive are înșă un supliment în două capitole, unul despre situațiunea politică a Moldovei față cu țările vecine, iar cel alt — tocmai acel reproduc de La Roquette, în traducțiunea sa a operei lui Wilkinson — privitor la obiceiurile și datinele poporului.

Acest însemnat memoriu, scris în fermecătoarea limbă din secolul lui Voltaire de un diplomat iscusit la minte și cald la suflet, poate fi privit ca un document istoric de valoare pentru epocă, pe care o descrie. A fost dar pentru Mine o îndoită plăcere de a-l primi și, apoi, de a-l oferi Academiei.

Mulțumind pentru călduroasele urări cu care astăzi, ca în tot deauna, sunt primit de către membrii Academiei, doresc ca lucrările, ce se încep acum, să ne învețe a iubi și a slăvi tot mai mult scumpa noastră Românie.

Dau cuvântul P. S. Sale Episcopului Popea, în care salut cu bucurie un nou membru al acestui înalt institut de cultură națională."

Apoi, P. S. S. Episcopul Popea a citit discursul său de recepțiune, privitor la viața și faptele I. P. S. S. Mitropolitului Baron Andrei de Șiașuna.

Majestatea Sa a felicitat călduros atât pe P. S. Sa Episcopul cât și pe d. Dimitrie Sturdza, întreținându-se mult timp cu d-lor, precum și cu mai mulți membri ai acestei înalte instituțiuni de cultură, de asemenea și cu doamne și domni din asistenți.

La orele 4 d. a., Majestatea Sa d'-împreună cu A. S. Regală S' au refintors la Palat.

Măsuri în contra anabaptismului.

(Fine.)

S. veșminte, ornate, odăjdii preoțești (II. Moise c. 28.) stiharul arată curățenia și nevinovăția preotului la s. liturgie; epitrahirul e funea, cu carea trăgeau pe Isus la moarte, înșamnă darul S. Duch care se pogoră asupra preotului slujitor; mănecările sunt, legăturile, cu cari au fost legate mâinile lui Isus; ele dau puterea lui D-zeu, carea întărește mâinile preotului slujitor; briul e ajutorul lui D-zeu întru sêvșirea s. liturgii; felonul reprezintă haina cea roșie, cu carea a fost îmbrăcat Isus în batjocoră când lau judecat la moarte; el inchipuește dreptatea și dragostea creștinească a preotului, de cari trebuie să fie condus în toate acțiunile vieții sale. Botezul (Mat, 28, 19. Ioan 3, 5). Nașul întoarce pruncul spre apus-împărăția întunerecului și-l lăpadă de sătana și de toată puterea celui ce a stăpănit pe Adam și Eva după călcarea poruncii, cu acest păcat se naște pruncul în lume; după ce l'au lăpadat, îl sufă de pe copil și-l scuipește; îl întoarce acum spre răsăritul cel luminat, luând lumina aprinsă în mână: ca lumina lui Christos s-î lumineze căile vieții împreunându-l cu Christos; mărturisește credința copilului prin rostirea simbolului credinței. Sf. oleu e spre întărirea puterilor slabe a pruncului; Chrisma: veșmintul nevinovăției cu carea Christos a îmbrăcat sufletul celui nou botezat, iar noi trupul lui; fașa: legătura dragostei către D-zeu; iar tundera: plecarea și umilința către voia lui Dumnezeu.

Prin S. mir se întărește credința și darurile primite în s. botez, el este puterea s. Duch pogorită la zece zile după înălțarea Dlui asupra apostolilor, întărindu-se ei în credința s'au luminat întru vestirea cuvântului lui D-zeu. La 40 de zile după naștere se aduce pruncul în biserică spre a fi închinat lui D zeu, așa au făcut și cu Isus „după obiceiul legii.“ Luca c. 2, r. 22—38.

Sfânta liturgie, reprezintă în mod minunat, simbolic, întreagă viața Mânt. care-le a dat cina cea de taină întru ertarea păcatelor (Mat. 26; 26—29 Ioan 6: 51—56.) zicând „aceasta să o faceți întru pomenirea mea“; fiind cea mai mare taină, preotul trebuie să se pregătească cu mare frică și evlavie rostind rugăciunile mari prescrise în liturgier — a „Pricestaniei.“ Preotul luându-și vreme, se desbracă de toate patimile și păcatele lumești și tot rugându-se, se îmbracă în s. ornate; după spălare, luând prescura în mâni o pune pe jertfelnic, înșemnând nașterea lui Isus. Agnețul pe disc e Isus în esle, apoi se reprezintă patimile D-lui; împungerea preacuratei coaste, din carea a curs sânge și apă, turnând vin cu apă în sf. păhar. După acesteafuând părțilele preserise, când ia pentru vii și pentru morți, creștinii trebuie se-și pomenească vii și morții lor. Apoi urmează rostirea ecteniilor: rugăciuni și cereri pentru

toate trebuințele noastre pământeste și cerești; la v h o d, eșirea preotului cu evanghelie, arată pășirea lui Isus în lume la vestirea învățăturilor Sale D-zeești, înaintea lui merg pruncii în stihări, așa înaintea lui Isus mergeau cei 70 învățați.

Întrarea cea mare la cântarea cheruvimului: preotul precedat de prunci, închipuște pe Isus încunguiurat de cetele îngerești, ia s. pșhar și disc, este ducerea lui Isus Christos la mormânt; credincioșii obidați de jale stau plecați și muți de durere.

Prin rostirea credeului de toți creștinii, ne mărturisim întreaga noastră credință, tare și neclintită.

Prefacerea sfințelor în adevărat trupul și sângele D-lui nostru Isus Christos este premeasă mai ales la s. liturgie a Sf. Vasiliu de mari și înălțătoare rugăciuni, cari sunt ase rosti întregi la timpul și locurilor cu mare frică și evlavie fiind D-zeu de față, căruia îi suntem răspunzători pentru lucrul nostru.

Anafora: vechii creștini, imprăștiati în depărțări, aduceau prinoase la s. biserici, după s. liturgie se așezau la masa comună, ce rămânea, era a preoților și slugitorilor; aceasta este însemnătatea istorică a anaforei.

Toate celelalte s. lucrări se pot deduce și explica poporului; starea cu mortul în drum: Isus ducându-și crucea, sta și cădea obosit de sarcina ei, o muere miroșită i-a dat ștergar, cu care ștergându-și sudorile, a rămas prea curatul Său chip pe ștergar (icoană). Apa dela s. botez a D-lui nu se strică, căci e sfințită prin evlavie și rugăciunile preotului și a poporului.

Însemnătatea sărbătorilor sunt cuprinse în sinasarele mineelor și a ontologului.

Pe scurt și în reasumat am atins aci lucrările sfinte, din cari însă se pot întocmi frumoase și convingătoare cuvântări poporului, prin cari se vor pute convinge și cei slabi în credință despre rétăcirea lor.

Petru Sêrbu,
protopop.

CALINDARIUL BISERICESC.

Luni, 20 Martie. Pomenirea sfinților cuvioșilor părinți cei ucși de Arabe în mănăstirea Sf Sava; Sf. mărturisitorul Nichita, episcopul Apoloniadei; Sfintele femei din Aminso: Alecsandra, Claudia, Eufrasia, Matrona, Iuniana, Eufimia și Teodosia.

Marti, 21 Martie. Prea cuv. Iacov, episcopul și mărturisitorul; Sf. Toma, patriarhul Constantinopolei; Sf. mucenici Filimon și Domnia; Prea cuv. pâr. Viril, episcopul Cataniei.

Mercuri, 22 Martie. Sf. mucenic Vasilie; Sfânta Drosida, fiica împăratului Traian, și a celor împreună cu dânsa cinci canonice (călugărițe).

Joi, 23 Martie. Sf. mucenic Nikon.

Vineri, 24 Martie. Înainte serbarea Bunei-Vestiri; Prea cuv. pâr. Artemon.

Sâmbătă, 25 Martie. Buna-Vestire.

Duminică, 26 Martie. Adunarea mai marei Voevod Gavril; Sf. mucenici din Goția: Votus și Virca și Arpila, Arip, Agna, Ril, Iगतrax, Iscoos, Sila, Sighița, Suiril, Seimvie, Terme. Filga, și din femei, Ana, Allas, Varis, Moico, Mamica, Virco și Anim is; sf. mucenici Codrat, Teodosie, Manuil; Prea Cuv. Ștefan Mărturisitorul.

D I V E R S E.

* **Chirotonire.** Sâmbătă, în 11. l. c. st. v. a fost chirotonit de I. P. S. Sa Episcopul diecesan întru diacon teologul absolut, George Cosma, iar în 12 a. l. adică azi e săptămâna, întru preot pentru parochia Brusturi, protopopiatul Pesteșului, — cu carea ocaziune a fost chirotonit întru diacon teologul abs. David Voniga, ales la parochia Ghiroc.

* **Preotul și poporul.** Primim următoarele spre publicare: În ziua de 25 Martie st. n. am fost la sfânta biserică din comuna Apateul-rom., unde spre mirarea mea am văzut biserică îndesuită de popor. Nu'mi-am putut explica lucrul, că au venit atâta oameni la biserică, știind eu de pe timpul, când am fost învățator interimal în comuna Apateu, că de tot puțini oameni âmbiau la biserică. După eșirea din biserică, întrebând pe un om: da ce-i bade Petre? acum ved, că te-ai făcut creștin mai bun decât cum ai fost până aci? și el îmi răspunde, că doara nu vreau să primesc pe dl. părinte acasă să mă cuminece, și așa suntem siliți toți carii nu am fost până acum la biserică, să umblăm regulat la biserică; că de nu venim la biserică, atunci vine Dl părinte la noi acasă să ne cuminece. Așa dară ostenelele preotului Ștefan Fêt au dat roade îmbucurătoare, căci poporul cercetează biserică frumos, poporul și în năravurile de până aci rele, acum se îndreaptă spre bine. Da! apoi și serviciul divin cum îl celebrază părintele Ștefan Fêt, trebuie să atragă și pe cel mai împetrit pentru ca să cerceteze sta biserică, ceea ce poate fi părintelui spre laudă. — Șumugiu 26 Martie 1900, Luca Crista, fost învăț.

* **Dar pentru biserică.** Pavel Buday, notariu subst. în comuna Apateului rom., a donat o cruce de argint chin. în preț de 8 fl. Ioan Cosor, econom, a donat o cadelnită în prețiu de 9 fl. de argint chin — pentru aceste dăruiiri le mulțămeste — Comitetului parochial.

* **Aniversarea lui Herbert Spencer.** Din Londra se anunță, că la 27 Aprilie a. c. renumitul filosof Herbert Spencer va serba a 80-a aniversară. Spencer se ocupă actualmente cu o revizuire radicală a scrierii sale „Frist Principles“ (Primele principii). Apariția acestei lucrări se așteaptă cu multă nerăbdare.

Nr. 30/900.

Convocare.

Despărțământul protopopesc Arad, al reuniunii învățătorilor români dela școalele populare confessionale ortodoxe își va ține procsima adunare estra-ordinară în comuna Torna, **Mercuri la 4 Aprilie** (22 Martie) a. c. în școala D-lui învățator Romul Luțai, la care sunt invitați pe lângă membrii toți binevoitorii școalei. **P r o g r a m a :**

1. La oarele 10 a. m. Invocarea Duchului Sânt; 2. Ascultarea prelegerii în R. Luțai cu elevii săi; 3) Cuvânt presidial; 4) Constatarea membrilor prezenți; 5) Inscierea de membrii la conviectul învățătorilor; 6) Discusiune asupra opului „Simplificarea graficii și ortografiei, de Iliia Traila.“; 7) Raportul presidiului; 8) Raportul cassarului; 9) Raportul controlorului; 10. Alegerea comisiunei pen-

tru autentificarea protocolului; 11) Propuneri și interpelări; 12) Incasarea tacselor curente și restante; 13) Reflexiuni asupra prelegerii auzite; 14) Restaurarea biroului pe un nou period de 3 ani 1900—1903.

Nota. Membrii, cari sosesc cu trenul, vor avea la dispoziție trăsuri dela Bătania.

Nădlac, la 14/27 Martie 1900.

Georgiu Petroviciu,
secretar.

Samson Lugoșan,
președinte.

Nr. 146/1900.

Concurs literar.

Se publică concurs pentru un premiu de 500 coroane, care se va decerne celei mai bune lucrări asupra vre unui subiect din istoria instituțiilor culturale ale Românilor din Ungaria și Transilvania și anume asupra instituțiilor de învățământ, ori asupra societăților sau altor întreprinderi și așezăminte culturale române din patrie.

La concurs se vor admite numai lucrări în extensiune de cel puțin 10 coale tipar 8° mare, cari vor cuprinde o expunere critică a dezvoltării instituțiilor de cari se ocupă și vor arăta rezultatele realizate, precum și condițiunile și pedecile activității acelor instituțiuni.

Censurarea lucrărilor, ce vor intra la concurs, se va face prin o comisiune compusă din 5 membri aleși de comitetul central. Decernerea premiului se va face de comitetul central după ascultarea raportului comisiunii.

Manuscriptele trebuie prevăzute cu o devisă și un plic, care se cuprindă numele și adresa autorului; se vor scrie în caiete de format 4° mare, pe o singură față a foilor și se vor trimite la adresa prezidiului Asociațiunii (Sibiu, strada Morii Nr. 8.) cel mult până la 30 Iunie 1901 st. n.

Lucrarea primată se va tipări pe spesele Asociațiunii în cel puțin 1000 exemplare, din cari jumătate trec în proprietatea autorului.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii, ținută în Sibiu la 8 Martie 1900.

Dr. Il. Pușcariu,
vice-președinte.

Dr. Beu,
secretar II.

Concurs.

În urmarea ordinațiunei Ven. Consistoriu din Oradea-Mare de dtul 7/19 Faur 1900 Nr. 62/17 B, prin aceasta, pentru întregirea parohiei de clasa a III. din Oșand ppiatul Tinca, devenită vacantă prin abdicere, se deschide concurs cu termin de alegere pe ziua 30 Aprilie (13 Mai) 1900.

Alesului se asigură: Folosirea alor 32 jugere pământ, dela fie-care casă câte una vică de cucuruz și una ziuă de c'acă, pășunat pentru 8 vite, stoalele îndatinat și folosirea casei parohiale.

Recurenții, pe lângă observarea § 18 din Reg. pentru parohii, în timpul concursului au a-se prezenta în s-ta biserică din loc, pentru cântare, serviciu D-zeesc și cântare, iar recursile, provezute cu toate documentele adresate comitetului parochial, sunt a se înainta subscrisului în Méhkereku p. Kőtegyán.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: NICOLAE ROCSIN, protopop.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia **Temeș-Hodoș**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) o sesiune pământ, constătoare din 30 jughere, dintre cari un juger intravilan; b) locuință, constătoare din două chilii; c) grajd pentru vite; d) stola obicinuită dela 87 familii și e) bir de câte o măsură (30 litre) de bucate, parte grâu parte cucuruz, tot dela 87 familii.

Aceste emolumente la olaltă cu întregirea, ce se speră din partea statului, sigur dau venitul minimal pentru o parochie de clasa a III-a.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze concursese lor, instruate amésurat dispozițiilor din Regulamentul pentru întregirea parochiilor, oficiului protopresbiteral gr. or. român din Belincz, (Temes-megy) și a se prezenta în vr'o Duminecă ori sərbătoare în sânta biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și în oratorie.

Hodoș, în 20 Februarie 1900 v.

Comitetul parochial.

În înțelegere cu subsemnatul: GERASIM SERB, protopresbiter gr. or. rom.

—□—

În temeiul ordinului Venerabilului Consistor diecesan dto 15/27 Februarie 1900 Nrul 1167/900 prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în foaia diecesană „Biserica și Școala” pentru deplinirea parohiei din Izvin (ppresbiteratul Timișorii), devenită vacantă prin reposarea preotului Georgie Piglea.

Beneficiul parochial constătoare din sesiunea parochială, stola usuată și birul una coroană de număr de casă, dau un venit anual de cel puțin 1200 de coroane; deci parochia fiind de clasa a 2-a, dela concurenți se cere evalueațiunea prescrișă în §-ul 15 lit. b) al Regulamentului pentru parochii. Sarcinile publice are să le poarte alesul.

Recursese ajustate cu documente originale sunt a se trimite Prea On. oficiu ppresbiteral în Timișoara-Fabric. Recurenții vor avea să se prezinte, cu observarea §-ului 18 din Regulamentul pentru parochii, în s. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresb. tractual: Dr. TR. PUTICI, m. p.

—□—

Se escrie concurs pentru deplinirea parohiei vacante de clasa III-a din **Soldobagiu** protopresbiteratul Orășii-mari cu termin de alegere pe 11/24 Aprilie a. c.

Emolumentele sunt: 1. Casa parochiala cu supraedificatele și intravilanul, prețuite în 160 cor.; 2) Una sesiune pământ, arătoriu și fânaț, dimpreună cu dreptul de pășunat 500 cor.; 3) Competința de bir de 60 Nr. de case câte una măsură de bucate 120 cor.; 4. Venitele stolari după calculul mediu alor.; 5) aui din urma 120 cor.; de tot 900 cor Contribuțiunea erarială după pământurile parochiale o va solvi-o preotul ales.

Doritorii de a ocupa aceste parochia sunt avisați a-și așterne recursese ajustate cu documintele recerute, și adresate comitetului par. din Soldobagiu la subsemnatul protopop până în 28 Mart. (10 Aprilie) a. c., având până la alegere a-se prezenta în vre-o Duminecă ori sərbătoare în sfta biserică din comuna amintită, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: TOMA PACALA, m. p. protopop.